

ISTRAŽIVANJA SUDSKE PRAKSE

UDK: 340.142:[343.13:347.921.6(497.11)]

doi: 10.5937/crimen2201064V

ORIGINALNI NAUČNI RAD

PRIMLJEN / PRIHVAĆEN: 07.03.2022 / 04.04.2022

*Nikola Vuković**

Osnovno javno tužilaštvo u Novom Sadu

TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA – KRITIČKA ANALIZA UZORKA OD 342 SUDSKE ODLUKE¹ I deo

Apstrakt: Rad se zasniva na istraživanju sudske prakse i može da posluži kao svojevrsni priručnik sudijama i tužiocima pri odlučivanju o troškovima krivičnog postupka. U njemu bi trebalo naći odgovor za gotovo svaku situaciju u toj materiji. Zasniva se na analizi 300 odluka Vrhovnog kasacionog suda (period od 2010. do 2022.), 40 odluka Osnovnog suda u Novom Sadu (2021. i 2022.); dve odluke Ustavnog suda; 21 skup izvora – odgovori na sporna pitanja Vrhovnog kasacionog suda (2014.), stavovi krivičnog odeljenja VKS (2016. do 2019.), stavovi građanskog odeljenja VKS (2016.), bilteni VKS i VSS (2007., 2008., 2018., 2019. i 2021.), zbirni izveštaji Apelacionog javnog tužilaštva u Novom Sadu (2014. i 2015.), pravna shvatanja Prekršajnog apelacionog suda (2018. i 2019.); devet sentenci i zaključaka VKS (2013. do 2020.) i relevantne udžbeničke i komentatorske literature.

Ključne reči: krivični postupak, troškovi, Vrhovni kasacioni sud, analiza 300 odluka, odlučivanje o troškovima

1. DO KAD SE MORA PODNETI ZAHTEV ZA NAKNADU TROŠKOVA

1.1. Do kraja glavnog pretresa

- Zahtev za naknadu troškova branilac i punomoćnik oštećenog mogu podneti samo do kraja glavnog pretresa. (Kzz. 700/21 od 24.6.2021.) Vidi i: „Zahtev za naknadu troškova mora biti podnet od strane ovlašćenih lica samo do okončanja glavnog pretresa...“².

* Zamenik javnog tužioca, nikola5tm@yahoo.com.

1 Redakcija je prvi put odlučila da jedan rukopis bude podeljen u dva dela, jer se ne radi o članku nego o veoma obimnom i u našoj literaturi retkom istraživanju sudske prakse.

2 G. P. Ilić *et al.* /2015⁸): *Komentar Zakonika o krivičnom postupku*, Beograd, p. 659.

- „Kako u konkretnom slučaju podnosilac ustavne žalbe i njegov branilac nisu podneli zahtev za naknadu troškova krivičnog postupka na glavnom pretresu do njegovog završetka, to, po oceni Ustavnog suda, takav zahtev nije ni mogao naknadno biti istaknut.“ (Už. 4739/11 od 10.4.2014.)
- Punomoćnik oštećenog koji zahtev za naknadu troškova podnese nakon završetka glavnog pretresa nema pravo na naknadu tih troškova. (Kzz. 77/20 od 4.2.2020.; Kzz. 64/19 od 5.2.2019.); Sud odbacuje zahtev za naknadu troškova punomoćnika oštećenog kad ga je podneo na dan kada je doneta prvostepena presuda koja je istog dana postala pravnosnažna a ne do kraja glavnog pretresa. (Kzz. 30/20 od 4.2.2020.)
- Ako punomoćnik oštećenog ili oštećeni nisu do kraja glavnog pretresa podneli zahtev za naknadu troškova, okrivljeni se ne mogu naknadnim rešenjem suda obavezati da snose te troškove. (Kzz. 408/21 od 15.4.2021.); (Punomoćnik oštećenog ne podnese do kraja glavnog pretresa niti se žali na presudu u delu o troškovima – Kzz. 718/21 od 31.8.2021.)
- „Okrivljeni, protiv koga je krivični postupak obustavljen ili je doneta presuda kojom se oslobađa od odgovornosti ili se odbija optužba u odnosu na njega, ima pravo da troškove krivičnog postupka ostvaruje u parničnom postupku, samo u slučaju da zahtev za naknadu ovih troškova koji mora biti istaknut i određen do zaključenja glavnog pretresa ne bude usvojen, ili sud o njemu ne donese odluku u zakonskom roku od tri meseca (OSN Gž. 4271/08 od 31.10.2008.).“
- „Ako je stranka propustila da zahtev postavi na glavnom pretresu, više ga ne može postaviti (drugačije stoji stvar sa rešenjem o obustavi postupka gde stranka pre donošenja rešenja nema mogućnosti da postavi takav zahtev). Takvo rešenje nije opravdano za okrivljenog u slučaju oslobađajuće presude, odbijanja optužbe ili obustave postupka. Za takav ishod, od koga zavisi njegovo pravo na naknadu troškova, okrivljeni saznaje tek po donošenju odluke o glavnoj stvari, i drugog rešenja izgleda da nema, osim da zahtev postavi naknadno. No moguća je i situacija u kojoj je stranka postavila zahtev za naknadu na glavnom pretresu, a sud je propustio da o tome odluči.“³
- „Odluku o troškovima postupka koji su unapred isplaćeni iz budžeta sud donosi po službenoj dužnosti, a odluku o naknadi troškova koje su predujmile stranke po njihovom zahtevu.“⁴

1.2. Ne mora do kraja glavnog pretresa

- „Okružni sud u Celju (Kž. 183/67 od 11.9.1967.) zaključio je da okrivljeni nije izgubio pravo da traži naknadu nužnih izdataka i nagradu branioca ako to nije prijavio do kraja glavnog pretresa, jer zakon ne poznaje rok za prijavu ove tražbine. U tom smislu su i odluke SS Kzs. 14/80 od 9.8.1980. i VSH Kzz. 3/83 od 9.3.1983. Zakonik zaista ne poznaje rok za prijavu, ali propisuje da se o troškovima odlučuje presudom, i na osnovu toga je jasno da se posle završenog glavnog pretresa troškovi ne mogu prijavljivati.

3 T. Vasiljević, M. Grubač /2010¹¹/: *Komentar Zakonika o krivičnom postupku*, Beograd, p. 421.

4 M. Grubač /2009⁶/: *Krivično procesno pravo*, Beograd, p. 427.

Okrivljeni ne može tražiti troškove prvostepenog postupka tek u žalbi na prvostepenu presudu.⁵

- „...niti bilo kojom drugom odredbom krivičnog procesnog zakona, a ni drugim propisom kojim se uređuje naknada troškova u krivičnom postupku...nije propisana...obaveza branioca da zahtev za naknadu troškova odbrane postavi do završetka glavnog pretresa, već je odredbom člana 262. stav 2. ZKP (rečenica druga) propisano da se podaci o visini troškova i zahtev za njihovu naknadu mogu podneti najkasnije u roku od jedne godine od dana pravnosnažnosti presude ili rešenja koje odgovara presudi.“ (Kzz. 623/15 od 29.7.2015.; Kzz. 712/15 od 16.9.2015.; ovako i Kzz. 53/11 od 31.8.2011. – „već je odredbom člana 194. stav 2. (rečenica druga) ZKP propisano da se podaci o visini troškova i zahtev za njihovu naknadu mogu podneti najdocnije u roku od jedne godine od dana pravnosnažnosti odluke o glavnoj stvari.“ Ukazujem da je odredba čl. 194. st. 2. ZKP/2001⁶ (faktički)⁷ identična odredbi čl. 262. st. 2. ZKP/2011⁸

1.3. Do kraja postupka po pravnom leku

- U postupku po pravnom leku zahtev za naknadu troškova mora biti postavljen u podnetom pravnom leku. (Kzz. 1390/19 od 22.1.2020.)
- Branilac mora podneti zahtev za naknadu troškova za sastav žalbe u samoj žalbi, ako ga nakon toga podnese, odbaciće se kao nedozvoljen.⁹ (Kzz. 111/19 od 5.2.2019.)
- O dužnosti plaćanja troškova koji nastanu kod suda pravnog leka odlučuje taj sud, u konkretnom slučaju VKS, a da bi mogao odlučiti mora imati zahtev za naknadu troškova koji mora biti postavljen u pravnom leku. (Kzz. 1306/19 od 4.12.2019.)
- Branilac ne mora podneti zahtev za naknadu putnih troškova i odsustvo iz kancelarije za dolazak na sednicu i prisustvo sednici apelacionog suda u žalbi na prvostepenu presudu kad je na toj sednici usvojena žalba i ukinuta prvostepena presuda. (Kzz. 376/21 od 7.4.2021., „...a kako u konkretnom slučaju pred Apelacionim sudom u Kragujevcu na sednici veća održanoj dana 23.01.2020. godine predmetni krivični postupak nije pravnosnažno okončan, već je došlo do ukidanja prve prvostepene presude i vraćanja predmeta Višem sudu u Kraljevu na ponovni postupak i odlučivanje, dakle kako sudu pravnog leka dana 23.01.2020. godine nije bio poznat konačni ishod krivičnog postupka i kako on donoseći odluku povodom žalbe nije mogao doneti i odluku o dužnosti plaćanja troškova koji nastanu kod tog

5 T. Vasiljević, M. Grubač. *op. cit.*, p. 421.

6 „Sl. list SRJ”, br. 70/01, 68/02 i Sl. glasnik RS, br. 58/04, 85/05, 115/05, 49/07, 20/09 i 72/19.

7 ZKP/2001 ovlašćuje istražnog sudiju, sudiju pojedinca i predsednika veća a ZKP/2011 izostavlja istražnog sudiju; ostalo isto.

8 „Sl. glasnik RS”, br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 – odluka US i 62/2021 – odluka US.

9 Ovde bi trebalo odbaciti zbog neblagovremenosti.

suda, obzirom da se odluka o troškovima donosi s obzirom na to da li je reč o osuđujućoj, oslobađajućoj ili odbijajućoj presudi ili rešenju o obustavi postupka, to je, po nalaženju Vrhovnog kasacionog suda, nepravilan zaključak Apelacionog suda u Kragujevcu iznet u pobijanim rešenjima da je branilac okrivljenog morao da u izjavljenoj žalbi na prvu prvostepenu presudu ili najkasnije na javnoj sednici drugostepenog suda održanoj dana 23.01.2020. godine opredeli visinu troškova na ime prisustvovanja toj održanoj sednici veća i na ime prevoza branioca okrivljenog za dolazak na tu sednicu i za odsustvovanje iz kancelarije tog dana“)

1.4. Jedna godina nakon pravnosnažnosti odluke

1.4.1. Propuštanje donošenja osnovne odluke o troškovima i rok od jedne godine

- „Kada ne postoji osnovna odluka o troškovima postupka u smislu člana 262. stav 1. ZKP, zahtev branioca okrivljenog za naknadu troškova postupka ne može biti odbačen kao neblagovremen na osnovu člana 262. stav 2. ZKP, jer se rok od jedne godine računa od dana pravnosnažnosti osnovne odluke kojom je odlučeno ko snosi troškove postupka.“ (Sentenca iz presude Kzz 525/2015 od 18.6.2015. usvojena na sednici KO VKS 28.12.2015., verifikovana na sednici KO 29.2.2016.) Sud je rešenjem obustavio postupak protiv okrivljenih zbog kriv. dela iz čl. 122. st. 1. u vezi čl. 33. KZ¹⁰ zbog nastupanja apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja a u tom rešenju nije odlučio o troškovima. Nakon toga su podneti zahtevi za naknadu troškova koji su odbačeni kao neblagovremeni jer je prošao rok od jedne godine i žalbe na to su odbijene. VKS ukazuje da „zahtevi branilaca okrivljenih za naknadu troškova predmetnog postupka nisu mogli biti odbačeni kao neblagovremeni na osnovu člana 262. stav 2. ZKP, jer bi se rok od jedne godine mogao računati samo od dana pravnosnažnosti osnovnog rešenja kojim je bilo odlučeno ko snosi troškove postupka, a u slučaju da je to rešenje doneto“.
- Nepravilno je sud odbio zahtev za naknadu troškova branioca, u situaciji kad je u oslobađajućoj presudi odredio „da će privatni tužilac snositi određene troškove krivičnog postupka, ne odlučujući pri tom o svim eventualnim troškovima, iz čega proizlazi da je sud doneo odluku ko će snositi troškove krivičnog postupka“. Ipak ako se pogleda kako je sud odlučio o troškovima saznaje se da je obavezao privatnog tužioca da „naknadi realne troškove krivičnog postupka“ a onda navodeći o kojim se troškovima radi – nabraja samo troškove veštačenja i paušala ali ne i troškove branioca. VKS zaključuje da i u takvoj situaciji okrivljeni ima rok iz čl. 262. st. 2. ZKP¹¹ da podnese zahtev za naknadu troškova „sa podacima koliko ti troškovi iznose“. (Kzz. 1148/18 od 30.10.2018.)

10 „Sl. glasnik RS“, br. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 i 35/19.

11 Jedna godina od pravn. presude.

1.4.2. *Ne može se podneti nakon jedne godine od pravnosnažnosti sudske odluke*

- Rok od jedne godine za podnošenje zahteva za naknadu troškova postupka teče od dana u koji pada događaj određen zakonom kao početak računanja roka, a to je dan nastupanja pravnosnažnosti presude ili rešenja koje odgovara presudi. (Sentenca utvrđena na sednici KO VKS 23.12.2013.) Iz obrazloženja: „Istina je da je branilac okrivljenog opredeljeni zahtev za naknadu troškova podneo u roku od jedne godine od kada je okrivljenom dostavljena drugostepena pravnosnažna presuda. Po stavu Vrhovnog kacionog suda rok za podnošenje zahteva za naknadu troškova krivičnog postupka, u smislu člana 262. st. 2. ZKP, za okrivljenog je počeo da teče dana kada je doneta drugostepena presuda i istekao je nakon jedne godine... Rok propisan u članu 262. st. 2. ZKP u trajanju od jedne godine za podnošenje zahteva za naknadu troškova postupka, teče od dana u koji pada događaj određen zakonom kao početak računanja roka, a to je dan nastupanja pravnosnažnosti presude ili rešenja koje odgovara presudi, a ne od dana dostavljanja strankama, kako se to neosnovano ističe u zahtevu branioca okrivljenog. Stoga je dan uručenja drugostepene presude okrivljenom irelevantan za računanje pomenutog roka.“ Vidi i Kzz. 463/16 od 12.5.2016. (pasus 6 obrazloženja).
- Naslednici pokojnog okrivljenog prema kome je obustavljen krivični postupak imaju pravo da u zakonskom roku potražuju naknadu troškova postupka u odnosu na sva plaćanja koja je okrivljeni izvršio jer bi ta sredstva ušla u ostavinsku masu i bila predmet nasleđivanja a sve to u smislu čl. 265. st. 1. u vezi čl. 262. st. 2. tač. 1. do 6. ZKP i čl. 3. Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima (Kzz. 839/2017 od 14.9.2017.; Kzz. RZ 2/2018 od 7.2.2017.)¹²

1.4.3. *Ne može se podneti nakon jedne godine od „pravnosnažnosti“ rešenja o odbacivanju krivične prijave*

- Zahtev za naknadu troškova se može podneti najkasnije jednu godinu od dana pravnosnažnosti rešenja o odbacivanju krivične prijave i taj rok počinje teći ne od dana dostavljanja rešenja o odbacivanju prijave (te je nebitno da li je i dostavljeno braniocu/okrivljenom) jer se radi o objektivnom roku. (Kzz. 137/20 od 20.2.2020.; Kzz. 836/19 od 26.9.2019.; Kzz. 735/20 od 2.9.2019.; Kzz. 122/19 od 5.2.2019.; Kzz. 836/2019 od 26.9.2019.; Kzz. 342/2021 od 7.4.2021.)
- „Početak roka od jedne godine propisan odredbom člana 262. stav 2. ZKP, vezan je za objektivnu činjenicu – datum pravnosnažnosti odluke o krivičnopravnoj stvari, bez obzira da li odluka sadrži i odluku o troškovima postupka.“ (Sentenca iz presude Kzz 122/2019 od 5.2.2019., utvrđene na sednici KO VKS 2.12.2019.) Radilo se o rešenju o odbacivanju krivične prijave.

- Po nalaženju VKS pravno dejstvo koje rešenje o odbačaju krivične prijave ima u odnosu na troškove koji su nastali u postupku povodom krivične prijave može se poistovetiti sa pravnim dejstvom koje obustava krivičnog postupka proizvodi u odnosu na troškove krivičnog postupka. (Kzz. 928/2019 od 24.9.2019.)

1.4.4. Neustavnost roka od jedne godine za traženje troškova

- Odredba čl. 262. st. 2. ZKP u delu koji glasi: „Podaci o visini troškova i zahteva za njihovu naknadu mogu se podneti najkasnije u roku od jedne godine od dana pravnosnažnosti presude ili rešenja iz stava 1 ovog člana“ nije u skladu sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorom i prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u Sl. glasniku RS. (I Uz. 134/19 od 17.3.2021.)
- Ako su pobijane odluke donete pre nego što je odredba oglašena neustavnom, tada se ne može tvrditi da su „osporene pravnosnažne odluke u vreme njihovog donošenja zasnovane na odredbama zakona za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da su neustavne“. (Kzz. 500/21 od 12.5.2021.) Takve odluke se ispravljaju putem čl. 61. Zakona o Ustavnom sudu^{13,14} (Kzz. OK 19/21 od 7.9.2021.; OK Kzz. 10/21 od 27.4.2021.)
- Branilac je podneo zahtev za naknadu troškova posle više od jedne godine od pravnosnažnosti odluke. Sud je odbacio zahtev kao nedozvoljen i odbijena je žalba branioca na odbacivanje. Sud je „bio dužan da zahtev branioca...za naknadu troškova smatra predlogom za izmenu pojedinačnog akta ... i da odluči primenom čl. 61. Zakona o Ustavnom sudu.“ (Kzz. 502/21 od 18.5.2021.¹⁵)

1.5. Traženje troškova kad nastanu nezavisno od rokova

- Nije povređen zakon kad sud jednim rešenjem odluči o troškovima krivičnog postupka, ta odluka postane pravnosnažna, privatni tužilac plati sudsku taksu na tužbu i presudu, pa kad plati podnese zahtev za naknadu tih troškova i sud usvoji taj zahtev. Radi se o tome da sud može doneti odluku o troškovima kad ti troškovi nastanu i stoga, privatni tužilac je najranije mogla podneti zahtev za naknadu troškova – sudske takse za tužbu i presudu od dana kad ih je platila i o tome priložila uplatnicu. (Kzz. 143/20 od 19.2.2020.)
- VKS afirmativno ukazuje da je „zamenik javnog tužioca u završnoj reči ...izjavio da zadržava pravo da naknadno postavi zahtev za troškove na ime

13 „Sl. glasnik RS“, br. 109/2007, 99/2011, 18/2013 – Odluka US, 40/2015 i 103/2015.

14 Čl. 61. st. 1. Zakona o Ustavnom sudu: „Svako kome je povredeno pravo konačnim ili pravnosnažnim pojedinačnim aktom, donetim na osnovu zakona ili drugog opšteg akta, za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom...ima pravo da traži od nadležnog organa izmenu tog pojedinačnog akta, u skladu sa pravilima postupka u kome je pojedinačni akt donet.“

15 Inače u ovoj presudi VKS se ne pravi razlika između zahteva za naknadu troškova i do kada se može podneti i podneska u kom se precizira visina troškova.

odbrane okrivljenog od strane branioca po službenoj dužnosti, ukoliko isti budu postavljeni, u kom slučaju će se i definitivno odlučiti rešenjem u smislu čl. 262. st. 2. ZKP, o visini troškova koje treba da plati okrivljeni“. (Kzz. 298/19 od 4.4.2019.)

- Branioca po službenoj dužnosti postavila je policija, nije podnela rešenje o postavljenju, prisustvovao je dokaznim radnjama, optuženo je za delo za koje nije obavezna odbrana, sud nije zvao branioca po službenoj dužnosti zbog neobavezne odbrane i na kraju gl. pretresa tužilac nije zahtevao naknadu troškova za branioca po službenoj dužnosti jer u tom trenutku nije bilo rešenja o postavljenju branioca po službenoj dužnosti u spisu, nije odlučeno o zahtevu za naknadu troškova tog branioca te stoga tužilac nije mogao zahtevati naknadu troškova koje nije imao s obzirom da je bilo upitno ima li branilac pravo na troškove i ako ima u kom iznosu. Ukazuje se na Kzz. 1175/2019 od 12.11.2019. gde je saopšteno da punomoćnik nema pravo na troškove iako je bio na svim dokaznim radnjama (konstatovano i na zapisnicima) ako nije priložena punomoć u spis. *A contrario* važi i za branioca. Nakon gl. pretresa, pribavljeno je rešenje o postavljenju i tužilac je delimično usvojio zahtev za troškove branioca. O toj odluci i njenoj pravnosnažnosti odmah je obavestio sud zahtevajući naknadu tih troškova. Sud je prvo usvojio zahtev, a zatim nakon usvajanja žalbe okr. (OS NS Kv. 1418/21 od 30.11.2021.), odbio zahtev tužioca (K. 1716/19 od 20.12.2021.) jer nije podnet do kraja gl. pretresa. Postavlja se pitanje da li bi tužilac trebalo da isplaćuje troškove braniocu po službenoj dužnosti iako ih ovaj nije tražio, a sve u cilju podnošenja zahteva sudu pre kraja gl. pretresa?!

1.6. Odbacivanje optužnog akta i traženje troškova

- Kad sud odbaci optužni predlog, krivični postupak se može nastaviti na predlog nadležnog tužioca i pošto se ne radi o presudi ili rešenju koje odgovara presudi, pravilno je odlučeno da u toj fazi postupka ne postoji zakonski osnov da se okrivljenoj na teret budžetskih sredstava dosude troškovi postupka na ime nužnih izdataka i nagrade njenog branioca. (Kzz. 438/21 od 21.4.2021.)
- Kad sud odbaci optužnicu oštećenog kao tužioca; a branilac smatra da okrivljeni ima pravo na naknadu troškova od oštećenog jer je isti inicirao krivični postupak a ne da troškovi padnu na teret budžetskih sredstava suda tada se zahtev branioca za naknadu troškova odbija jer nije tražena naknada na teret budžetskih sredstava suda (na koju okrivljeni ima pravo) već na teret oštećenog na šta nema pravo a sud se ne može kretati izvan zahteva branioca. (Kzz. 140/2021 od 3.3.2021.)
- Kad je optužni akt odbačen, nije doneta meritorna odluka i zahtev za naknadu troškova se odbacuje. (Kzz. 626/19 od 20.6.2019.)
- „Sud koji optužbu odbaci zbog nenadležnosti neće odlučivati o troškovima. Odluku tad treba da donese nadležni sud.“¹⁶

2. NAKNADNO REŠENJE O TROŠKOVIMA

Naknadno rešenje o troškovima može se ticati samo visine troškova a ne ko će ih snositi.

- Kad sud u presudi odredi da će oba okrivljena snositi troškove krivičnog postupka pa naknadno donese rešenje da samo jednog okrivljenog obaveže da plati troškove, tada je povredio zakon na štetu tog okrivljenog. (Kzz. 927/21 od 22.9.2021.)
- Odbija se zahtev okrivljenog za naknadu troškova kad je odluka o troškovima postala pravnosnažna, odbrana se nije žalila, pa naknadno zahteva dopunske troškove (dolazak autom iz Beča na suđenje, iznosi izgubljene zarade po „Potvrdi o zaposlenju i visini primanja“, pogrešno manje obračunati pristupi branioca na glavne pretrase) (Kzz. 1370/21 od 22.12.2021.)
- Ako presudom nije odlučeno da okrivljeni snose troškove (oštećene) ne mogu se naknadnim rešenjem na to obavezati već se naknadno rešenje može ticati samo visine troškova a ne odluke ko će snositi troškove. (Kzz. 408/2021 od 15.4.2021.)
- U prvostepenoj presudi nije odlučeno ko će snositi troškove krivičnog postupka te okrivljeni nije mogao biti naknadno obavezan na plaćanje troškova krivičnog postupka. (Kzz. OK 21/19 od 3.9.2019.)
- „Sud ne može da odluči u izvorniku presude da će odluka o troškovima biti doneta u pismenom otpravku presude. Ukoliko nedostaju podaci o visini troškova, sud može da donese posebno rešenje o visini troškova, ali ne i da odluči da će odluku o troškovima doneti naknadno u pismenom otpravku (OSB Kž. 1160/01 od 31.7.2001.).“¹⁷
- Sud je povredio zakon kad u odluci o glavnoj stvari ne odluči o troškovima (ko će ih snositi) već navede da će o tome odlučiti posebnim rešenjem. (Kzz. 794/16 od 26.10.2016.)

2.1. Sud odredi u odluci o glavnoj stvari da troškovi padaju na teret budžetskih sredstava pa naknadnim rešenjem obavezuje ostale subjekte da snose troškove

- Kad sud u presudi odluči da troškovi padaju na teret budžetskih sredstava suda ne može nakon toga odlučiti da JT i policija snose troškove. (Kzz. 732/2020 od 2.3.2021.)
- Kad sud presudom odredi da troškovi postupka padaju na teret budžeta (po čl. 79. ZM) nije mogao posebnim rešenjem odlučiti na čiji teret padaju troškovi već samo o vrsti i visini tih troškova (Kzz. 108/2019 od 7.2.2019.)¹⁸
- Kad sud usvoji sporazum o priznanju krivičnog dela u kom su se stranke saglasile da troškovi postupka padnu na teret budžetskih sredstava suda, ne

¹⁷ G. P. Ilić *et al. op.cit.*, p. 659.

¹⁸ Bilten VKS 2/19, 23.

može naknadno obavezati okrivljenog da naknadi troškove punomoćnika oštećenih. (Kzz. 1027/2020 od 20.10.2020., vidi i Kzz. 279/20 od 21.5.2020.)

- Kad su se stranke sporazumele da troškovi postupka padaju na teret budžetskih sredstava i sud prihvati sporazum i odredi da će o visini troškova postupka odlučiti posebnim rešenjem, ne može tim naknadnim rešenjem obavezati okrivljenog da snosi bilo kakve troškove pa ni paušal. (Kzz. 4/15 od 24.3.2015.)

3. KO ODLUČUJE O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA?

3.1. Tužilaštvo

- Ako nakon prethodnog postupka bude podnet optužni akt, onda o tim troškovima zajedno sa troškovima koji nastanu u postupku pred sudom u zavisnosti od ishoda postupka odlučuje sud. U slučaju da nakon prethodnog postupka ne dođe do podnošenja optužbe, onda te troškove snosi JT. Branioci postavljeni po službenoj dužnosti uvek imaju pravo na naknadu troškova, koji padaju na teret organa postupka koji ga je odredio u bilo kojoj fazi postupka. (Stavovi VKS u vezi kojih nije postignuta saglasnost predstavnika AS, Niš 29.9.2017.)
- JT odlučuje o troškovima postupka samo ako se njegovom odlukom okončava postupak. (Zbirni izveštaj AJT u Novom Sadu od 16.10. do 22.10.2014.)
- Kad su određene istražne radnje (po ZKP/2001) preduzete pred istražnim sudijom, zatim po novom ZKP postupanje preuzeo JT, nastavio predistražni postupak i doneo rešenje o odbacivanju krivične prijave, JT snosi troškove postupka i ne može odbiti branioca za troškove koje je imao pred sudom pre nego što je preuzeo postupanje. (Kzz. 593/20 od 8.7.2020.)
- Ne može JT odbiti zahtev za naknadu troškova kad odbaci prijavu uz obrazloženje da nije počeo krivični postupak jer su troškovi krivičnog postupka izdaci učinjeni povodom postupka od njegovog pokretanja do završetka, a „postupak“ obuhvata i predistražni i krivični postupak. (Kzz. 678/16 od 29.6.2016.; Kzz. 653/16 od 29.6.2016.; Kzz. 642/16 od 9.6.2016.; Kzz. 90/16 od 9.2.2016.; Kzz. 407/16 od 13.4.2016.; Kzz. 387/16 od 21.4.2016.)
- Ne može JT odbiti zahtev za naknadu troškova kad odbaci prijavu uz razlog da za delo nije bila obavezna odbrana. (Kzz. 642/16 od 9.6.2016.)
- O troškovima za pristup branioca na ročište pred sudijom za prethodni postupak ne odlučuje JT već „organ pred kojim su preduzete radnje branioca“. (OS NS Kv. 270/21 od 26.10.2021.)
- „Osnovano branilac u žalbi ističe da troškovi sastava žalbe na rešenje o zadržavanju...padaju na teret budžetskih sredstava OJT u Novom Sadu, imajući u vidu da je u predmetnoj fazi postupka organ postupka bilo tužilaštvo, zbog čega nije od značaja činjenica da je o predmetnoj žalbi odlučivao sud“. (OS NS Kv. 2036/21 od 26.1.2022.)

3.1.1. Tužilaštvo i isplata unapred

- „Troškove postupka na ime angažovanja branioca po službenoj dužnosti snosi i isplaćuje na zahtev branioca iz budžetskih sredstava, organ (policija, JT ili sud) koji ga je postavio odnosno pred kim su preduzete radnje branioca.“ (Zaključak KO VKS Su I – 7 11/20 od 28.2.2020.)
- „Organ postupka nužne izdatke isplaćuje unapred dok nagradu braniocu za obavljene radnje u postupku mora isplatiti nakon njihovog preduzimanja, a najkasnije okončanjem faze postupka pred tim organom ili razrešenjem branioca te iste unos i u popis koji se prilaže spisu.“ (Zaključak KO VKS Su I – 7 11/20 od 28.2.2020.) Iz obrazloženja: „U tom smislu svakog branioca koji bi se eventualno obratio sudu za troškove nastale u fazi istrage, treba uputiti na organ istrage radi isplate troškova.“ Vidi i Kzz. 354/2020 od 27.5.2020.
- Kad se protiv okrivljenog vodi jedinstven postupak u prethodnom stadijumu pa se u odnosu na jedan predmet odbaci krivična prijava, a u odnosu na druge se pređe u glavni stadijum postupka, tada okrivljeni nema pravo u tom momentu (dok još nisu okončani ti drugi postupci) zahtevati naknadu troškova za ročište za saslušanje o razlozima za određivanje pritvora pred sudijom za prethodni postupak jer se ročište i predlog za pritvor odnosio ne samo na delo za koje je odbačena prijava već i na druga dva predmeta i tada se vodio jedan postupak. (Kzz. 461/21 od 19.5.2021.)
- Nagrada branioca se ne isplaćuje unapred zbog čega JT kao organ postupka nije u obavezi da nagradu braniocu isplati. (Kzz. 729/2014 od 22.10.2014.). Vidi i Kzz. 1382/2018 od 6.12.2018.¹⁹
- „Rešenje u odnosu na koje je podnet zahtev, odnosi se na troškove krivičnog postupka osumnjičenog u fazi istrage, pa kako je istraga faza postupka koju vodi javni tužilac, javno tužilaštvo je u obavezi da isplati troškove unapred, a činjenica da su se određene procesne radnje u skladu sa zakonom preduzete od strane suda u toj fazi postupka, po nalaženju Vrhovnog kasacionog suda nije od značaja za određivanje organa postupka.“ Ovo isplaćivanje unapred odnosi se na isplaćivanje nakon obavljanja procesne radnje (branioca) i to za radnje iz istrage. (Kzz. 284/15 od 26.5.2015.)

3.1.2. Troškovi kod odbacivanja prijave – oportunitet (pravi i nepravi)

- Pogodovanje osumnjičenom primenom procesnog instituta odlaganja krivičnog gonjenja ne može se proširiti u pogledu prava na naknadu troškova postupka pa se u slučaju odbačaja krivične prijave u smislu čl. 283. st. 3. ZKP jer je osumnjičeni ispunio preuzete obaveze, ne primenjuje odredba čl. 265. st. 1. ZKP, odnosno troškovi ne padaju na teret budžetskih sredstava suda. (Sentenca iz Kzz. 466/2019 od 8.5.2019. utvrđena na sednici KO VKS 22.6.2020.)

- Okrivljeni je dužan naknaditi troškove postupka nastale povodom preduzimanja određenih procesnih radnji i u slučaju kad je došlo do odlaganja krivičnog gonjenja. (Kzz. 306/2014 od 17.4.2014.)
- Kad se odbaci prijava po čl. 284. st. 3. ZKP („ocena da izricanje krivične sankcije ne bi bilo pravično“) braniocu sleduju troškovi postupka. (Kzz. 632/16 od 31.5.2016.)

3.1.3. Odvajanje troškova između tužilaštava pred kojim su nastali

- Ako je postupak vođen pred osnovnim tužilaštvom pa ustupljen na naležnost višem tužilaštvu i branilac nastavio postupati pred višim svako tužilaštvo snosi troškove nastale za radnje preduzete pred njim. (Zbirni izveštaj AJT NS za 26.3.2015. do 1.4.2015.)

3.1.4. Odluka o žalbi na rešenje JT o troškovima

- O žalbi na rešenje o troškovima u prethodnom postupku koje donosi JT odlučuje veće iz čl. 21. st. 4. a ne sudija za prethodni postupak. (Odgovori KO VKS na sporna pitanja sa sednice od 14.11.2014.) Vidi i rešenje OJT u Somboru Kt. 904/13 od 8.6.2020. a o žalbi na to rešenje odlučilo je veće iz čl. 21. st. 4. OS u Somboru Kv. 365/20 od 18.8.2020. – prema Kzz. 342/2021 od 7.4.2021.)
- JT u prethodnom stadijumu rešenjem odlučuje o troškovima postupka na koje je dozvoljena žalba o kojoj odlučuje sudija za prethodni postupak. (Zbirni izveštaj AJT NS od 30.10. do 5.11.2014.) Tako i Zbirni izveštaj AJT NS od 6.2. do 12.2.2014. (ako veštak traži veću nagradu od one koja mu sleduje, JT rešenjem delimično usvaja zahtev a veštak ima pravo žalbe sudiji za prethodni postupak).

3.2. Sud odlučuje o troškovima nastalim i pred tužilaštvom

- Sud je dužan da odluči o svim troškovima postupka i to kako za radnje preduzete pred sudom tako i za radnje preduzete pred JT. (Kzz. 1414/19 od 23.1.2020.; Kzz. 1203/19 od 21.11.2019.; 1204/19 od 21.11.2019. (kad sud obustavi postupak); Kzz. 808/19 od 4.9.2019. (kad je osuđujuća presuda vidi i Kzz. 1504/18 od 29.1.2019.); o jedinstvenom odlučivanju o svim troškovima postupka vidi i Kzz. 1357/21 od 16.12.2021.; Kzz. 713/18 od 2.10.2018.; Kzz. 934/18 od 24.9.2018.; Kzz. 819/18 od 18.9.2018.; Kzz. 947/18 od 10.9.2018.; Kzz. 585/18 od 20.6.2018.; Kzz. 76/18 od 7.2.2018.; Kzz. 1370/17 od 25.1.2018.; Kzz. 750/20 od 8.9.2020.; Kzz. 462/14 od 21.5.2014.)
- Sud odlučuje jednim rešenjem o troškovima branioca po službenoj dužnosti, kako o onim pred JT tako i onim pred sudom, a ne upućuje branioca po službenoj dužnosti da se za troškove nastale pred JT obrati tom organu. (Kzz. 800/19 od 12.9.2019.; Kzz. 126/19 od 6.2.2019.; Kzz. 1448/18 od 21.12.2018.; Kzz. 1030/15 od 8.12.2015.)

- Kad je sud nakon što je presudom po sporazumu o priznanju krivičnog dela okrivljenog obavezao da plati određen iznos troškova postupka, pa potom rešenjem braniocu po službenoj dužnosti priznao kao troškove samo one pred sudom a ne i pred JT, povredio je odredbu čl. 261. st. 2. tač. 7. i st. 4. te čl. 438. st. 2. tač. 2. ZKP jer su nastali povodom postupka. (Kzz. 585/2018 od 20.6.2018., Kzz. 819/2018. od 18.9.2018.). Vidi i Kzz. 894/2018 od 11.9.2018., Kzz. 1043/2018 od 16.10.2018.²⁰

3.2.1. Sud snosi troškove nastale pred JT

- I troškovi nastali pred JT u slučaju oslobađajuće presude padaju na teret suda. (Kzz. 807/19 od 10.9.2019.)
- Troškove iz istrage ako JT ne podigne optužnicu snosi sud – tako i KO VKS na sednici 4.4.2014. (Zbirni izveštaj AJT NS od 27.8. do 23.9.2015.)

3.2.2. Odluka o troškovima pred sudom pravnog leka

- Kad branilac zahteva troškove sastava žalbe na rešenje o troškovima, veće iz čl. 21. st. 4. ZKP usvoji žalbu a ne odluči o zahtevu branioca za naknadu troškova za sastav te žalbe, tada nije povređen zakon, jer sud pravnog leka ima mogućnost o tom zahtevu odlučiti naknadno posebnim rešenjem. (Kzz. 1496/20 od 14.7.2021.) Vidi i Kzz. 676/19 od 4.7.2019.; Kzz. 114/22 od 23.2.2022. (navео da će o troškovima za sastav žalbe naknadno odlučiti predsednik veća žalbenog suda posebnim rešenjem)
- Sud mora doneti odluku o zahtevu za naknadu troškova u vidu rešenja o usvajanju/odbijanju ili odbacivanju, a ne može doneti rešenje o upućivanju branioca na sud prvog stepena radi podnošenja zahteva za naknadu troškova. (Kzz. 845/18 od 5.9.2018.)
- Drugostepeni sud ne ispituje odluku o troškovima po službenoj dužnosti. (Kzz. 331/19 od 27.6.2019.)
- Odluka apelacionog suda o troškovima za postupak pravnog leka je prvostepena odluka u odnosu na odluku o tim troškovima i na nju je dozvoljena žalba. (Kzz. 904/15 od 21.10.2015.)
- Ako je žalbu na rešenje o delimičnom usvajanju zahteva za naknadu troškova odbrane izjavio samo branilac, žalbeni sud ne može po žalbi preinačiti rešenje na način da odbije zahtev u celosti. (Kzz. 43/22 od 1.2.2022. – „isključena mogućnost pogoršanja procesno pravnog položaja okrivljenog u drugostepenom postupku u situaciji kada je žalba izjavljena samo u njegovu korist“)
- „Drugostepeni sud prilikom odlučivanja po žalbi može ukinuti prvostepenu presudu samo u delu odluke o troškovima krivičnog postupka i u tom delu uputiti prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje (OSB Kž. 223/02 od 10.4.2002.).“²¹

20 Bilten VKS 2/19,22.

21 G. P. Ilić *et al. op. cit.*, p. 658.

- „Ako viši sud ukine prvostepenu presudu samo u delu koji se odnosi na troškove krivičnog postupka, rešenje o tome donosi predsednik veća prvostepenog suda, a veće iz čl. 24. st. 6. ZKP/2001 istog suda odlučuje o žalbi (SS Kzs. 8/02 od 7.3.2002. i OSP Kv. 6/01 od 23.1.2001.).“²²
- „Ako je u prvostepenom postupku izrečen maksimum paušalnog iznosa, u žalbenom postupku taj se iznos ne može povećavati ni onda kad žalba okrivljenog ne uspe (VS Slovenije Kž. 962/62 od 19.2.1962.).“²³

3.3. Kad policija ne snosi troškove branioca za radnje u policiji

- Kad je izabrani branilac prisustvao saslušanju u policiji ne može se odrediti da policija snosi troškove za tu radnju. (Kzz. 786/19 od 4.10.2019.; Kzz. 645/19 od 26.6.2019.; Kzz. 478/19 od 15.5.2019.; Kzz. 239/19 od 13.3.2019.; Kzz. 360/16 od 7.4.2016.; Kzz. 1031/15 od 8.12.2015. Ovo važi i za branioca po službenoj dužnosti kog je postavio JT. (Kzz. 1163/18 od 28.11.2018.; Kzz. 292/17 od 11.4.2017.)
- Troškove izabranog branioca u policiji snosi JT i kod rešenja o odbacivanju krivične prijave iako radnja nije preduzeta pred njim. (Kzz. 928/2019 od 24.9.2019.)
- Troškove izabranog branioca za radnje u policiji a kada je posle vođen krivični postupak ne isplaćuje policija. (Kzz. OK 5/16 od 30.3.2016.)

KO IMA PRAVO NA NAKNADU I KOJIH TROŠKOVA

Nesporno je okrivljeni titular prava na naknadu troškova za radnje koje je preduzeo njegov (izabrani) branilac jer između njih postoji ugovorni odnos a okrivljeni kasnije može tražiti naknadu tih troškova (ako su ispunjeni uslovi za to). Troškove branioca po službenoj dužnosti opet snosi okrivljeni (osim kod opasnosti po izdržavanje u smislu čl. 266. st. 1. ZKP i ostalih slučajeva kad padaju na teret budžetskih sredstava suda²⁴). Podela podnaslova na „okrivljenog“ i „branioca“ učinjena je radi preglednosti.

4.1. Okrivljenom se dosuđuju troškovi

- Jedini titular prava na naknadu troškova je sam okrivljeni i njemu mogu biti dosuđeni troškovi a ne braniocu. Braniocu mogu biti isplaćeni troškovi na osnovu specijalnog punomoćja kojim ga okrivljeni ovlašćuje za naplatu i isplatu tih troškova na njegov račun. (Kzz. 259/19 od 20.3.2019.; Kzz. 1512/18 od 31.1.2019.; Kzz. 1280/18 od 20.11.2018.; Kzz. 602/14 od 19.6.2014. – sastavni deo punomoćja za odbranu)
- Okrivljeni opozvao punomoćje braniocu da naplati troškove i podneo zahtev da se isplate na njegov račun, a branilac podneo zahtev za zaštitu za-

22 G. P. Ilić *et al. ibid.*, pp. 658 – 659.

23 T. Vasiljević, M. Grubač. *op. cit.*, p. 433.

24 Čl. 265. ZKP.

konitosti koji je odbačen jer su mu prestala prava i dužnosti (opozivom punomoćja). (Kzz. 393/15 od 29.4.2015.)

- U procesnoj situaciji iz čl. 265. st. 1. ZKP, kad se troškovi krivičnog postupka pa i nužni izdaci okrivljenog i nužni izdaci i nagrada braniocu isplaćuju iz budžeta suda, okrivljeni je jedini titular prava na naknadu troškova i oni se dosuđuju okrivljenom na njegov zahtev. (Sentenca iz Kzz. 965/2018 od 3.10.2018. utvrđena na sednici KO VKS 2.12.2019.)

4.1.1. Pravo na troškove za jednog branioca bez obzira što ih je angažovao više

- „U situaciji kad okrivljeni za svoju odbranu izabere više branilaca, troškove odbrane – nagradu i nužne izdatke svakog narednog branioca snosi okrivljeni, bez obzira na ishod postupka.“ (Kzz. 209/21 od 2.3.2021.; Kzz. 733/2019 od 18.9.2019.; Kzz. 310/16 od 14.4.2016.; Kzz. OK 35/15 od 26.1.2016.; Kzz. 929/14 od 26.3.2015.; Kzz. 219/15 od 12.3.2015.; Kzz. 356/14 od 22.4.2014.;) Okrivljeni ima pravo na troškove za jednog branioca a nesporno je da može angažovati pet branilaca. Smatra se da je odbrana obezbeđena kad u postupku učestvuje jedan od branilaca.

4.1.2. Pravo na troškove za stručnog savetnika, naknadu zarade, troškove lečenja, kod odustanka privatnog tužioca, taksu, troškove za ceo postupak kad je vođen pred više sudova, nesnošenje troškova prevođenja i izmena odluke o odricanju od troškova

- Okrivljeni ima pravo na nagradu za angažovanje stručnog savetnika i nepravilno je odbiti taj zahtev sa obrazloženjem da se „ne radi o nužnim i neophodnim izdacima s obzirom na to da nije predviđena obaveza postupanja takvog savetnika na strani odbrane u toku postupka i da se radi o samoinicijativnom angažovanju stručnog lica od strane odbrane u cilju pružanja stručne pomoći, čije troškove za rad istog je dužno da plati lice koje je i angažovalo stručnog savetnika“. (Kzz. 131/21 od 9.3.2021.)
- Istraga je vođena zbog krivičnih dela iz čl. 297. st. 2. KZ (teška dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja) i čl. 355. st. 2. KZ (falsifikovanje isprave) i obustavljena u odnosu na delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja a tužilac je odbio zahtev odbrane za naknadu troškova za stručnog savetnika saobraćajne struke i time povredio zakon. Odbrana ima pravo na naknadu tih troškova. Stručni savetnik ima pravo na nagradu u iznosu od 50% nagrade veštaka prema čl. 19. st. 1. Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima.²⁵ (Kzz. 131/2021 od 9.3.2021.)
- Okrivljeni (u konkretnom slučaju zemljoradnik) ima pravo na naknadu na ime izgubljene zarade imajući u vidu čl. 10. Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima (Kzz. 931/19 od 3.10.2019.)

25 „Sl. glasnik RS“, br. 9/16, 62/16 i 13/20.

- Činjenica da je neko lice osiguranik Fonda za zdravstveno osiguranje ne znači automatski i da sve troškove njegovog lečenja plaća Fond. (Kzz. OK 31/18 od 27.2.2019.)
- Ako je postupak vođen u više sudova zbog promene nadležnosti, nepravilno je okrivljenom dosuditi samo one troškove koje je imao pred sudom koji je na kraju doneo odluku a odbiti za troškove koje je imao u istom postupku pred drugim sudovima. (Kzz. 1370/2017 od 25.1.2018.)
- Kad privatni tužilac odustane od privatne tužbe i sud obustavi postupak prema okrivljenom, ne može odlučiti da okrivljenom ne pripadaju troškovi postupka jer iste po čl. 265. st. 3. ZKP snosi privatni tužilac (Kzz. 488/2018 od 25.4.2018.)²⁶
- Okrivljeni u prekršajnom postupku nema pravo na naknadu troškova za plaćenu sudsku taksu. (Mišljenje Prekršajnog apelacionog suda od 1.7.2019.)
- Okrivljeni, strani državljanin, ne može se obavezati na troškove prevođenja s obzirom na to da je „prevođenje besplatna pomoć u toku postupka“. (Kzz. 437/19 od 24.4.2019.)
- Kad okrivljena izjavi na glavnom pretresu da ne traži troškove postupka ako bude oslobođena, neosnovan je naknadni zahtev branioca za troškove. (Kzz. 18/16 od 9.2.2016.)

4.2. Branilac

4.2.1. Nagrada za sastav zahteva za naknadu troškova

4.2.1.1. Ima pravo

- Branilac ima pravo na nagradu za sastav zahteva za naknadu troškova postupka po Tarifnom br. 4 st. 2. Tarife²⁷ (ostali podnesci). (Kzz. 114/22 od 23.2.2022.; Kzz. 1223/21 od 24.11.2021.; Kzz. 472/21 od 2.11.2021.; Kzz. 382/21 od 2.11.2021.; Kzz. 339/21 od 2.11.2021.; Kzz. 244/21 od 21.10.2021.; Kzz. 439/21 od 20.4.2021.; Kzz. 13/21 od 26.1.2021.; Kzz. 1353/20 od 9.12.2020.; Kzz. 1359/20 od 2.12.2020.; Kzz. 1174/20 od 3.11.2020.; Kzz. 1208/20 od 28.10.2020.; Kzz. 416/20 od 3.6.2020.; Kzz. 336/20 od 27.5.2020.; Kzz. 360/20 od 26.5.2020.; Kzz. 155/20 od 20.2.2020.; Kzz. 98/2020 od 12.2.2020.; Kzz. 92/2020 od 6.2.2020.; Kzz. 8/2020 od 29.1.2020.; Kzz. 39/20 od 28.1.2020.; Kzz. 1278/19 od 12.12.2019.; Kzz. 961/19 od 2.10.2019.; Kzz. 847/19 od 26.9.2019.; Kzz. 618/19 od 20.6.2019.; Kzz. 784/18 od 12.7.2018.; Kzz. 764/17 od 28.9.2017.; Kzz. 567/17 od 29.6.2017.) Izričito i za branioca po službenoj dužnosti u praksi OS NS.²⁸ (OS NS Kv. 2156/20 od 23.11.2021.; OS NS Kv. 1660/21 od 2.11.2021.; OS NS Kv. 565/21 od 30.9.2021.; OS NS Kv. 1852/21 od 8.12.2021.; OS NS Kv.

26 Bilten VKS 2/18, 29.

27 „Sl. glasnik RS“, br. 121/21, 99/20 i 37/21.

28 Ovo ne znači da se i postupanje VKS ne odnosi i na branioca po službenoj dužnosti.

1174/21 od 30.11.2021.; OS NS Kv. 1069/21 od 9.12.2021.; OS NS Kv. 59/21 od 22.6.2021.; OS NS Kv. 2157/20 od 25.3.2021.; OS NS Kv. 2155/20 od 25.3.2021.)

- Branilac ima pravo na troškove za sastav zahteva za naknadu troškova pred apelacionim sudom. (Kzz. 420/16 od 20.4.2016.)
- „Ne može se prihvatiti zaključak dat u pobijanim rešenjima da podnošenje troškovnika od strane branioca ne predstavlja radnju koju advokat preduzima u korist odbrane okrivljenog, već predstavlja ispostavljanje računa za izvršene advokatske usluge, što u širem smislu predstavlja obavezu advokata, pa se po nalaženju VKS troškovnik može smatrati sastavljanjem ostalih podnesaka u krivičnom postupku.“ (Kzz. 382/2021 od 2.11.2021.)
- Braniocu okrivljenog, u situacijama kad nakon donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude kao i u slučaju obustave krivičnog postupka u pravosnažnim odlukama nije u potpunosti odlučeno o troškovima krivičnog postupka, pripada nagrada za sastavljanje podneska, bez obzira kako je on nazvan (zahtev, troškovnik i dr.) kojim traži postupanje suda radi ostvarivanja prava na naknadu troškova krivičnog postupka koji pripadaju okrivljenom. (Stavovi KO VKS oko kojih nije postignuta saglasnost predstavnička AS za 2018. godinu)

4.2.1.2. Nema pravo

- Kad branilac na ročištu usmeno podnese zahtev za naknadu troškova tada nema pravo na naknadu za posle toga podneto pismeno naslovljeno kao troškovnik u kom precizira usmeni zahtev jer ne predstavlja „nužnu radnju“. (Kzz. 794/20 od 1.9.2020.)
- Branilac nema pravo na troškove za sastav zahteva za naknadu troškova. Prema stavu zahteva sud je zauzeo pogrešno stanovište da to nije nužan izdatak koji treba dosuditi okrivljenom i time je povredio zakon. Iznete navode zahteva VKS ocenjuje neosnovanim. (Kzz. 854/17 od 12.9.2017.)
- Ako branilac nije stavio potpis i pečat na zahtev za naknadu troškova, okrivljenom ne sledeju troškovi za sastav tog zahteva jer „nije dokazano da je podnesak napisan uz stručnu pomoć branioca, imajući u vidu da je čl. 29. st. 5. Zakona o advokaturi propisano da je advokat dužan da na svaku ispravu, dopis ili podnesak koji je sastavio stavi svoj potpis i pečat“. (Pravna shvatanja Prekršajnog apelacionog suda na sednicama od 1.1.2019. do 31.5.2019.)

4.2.2. Nagrada za sastav žalbe na rešenje o troškovima

- Branilac ima pravo na nagradu za sastav žalbe na rešenje o troškovima po Tarifnom br. 4 st. 2. Tarife (ostali podnesci). (Kzz. 1137/21 od 19.10.2021.; Kzz. 21/22 od 26.1.2022.; Kzz. 339/21 od 2.11.2021.; Kzz. 704/21 od 6.7.2021.; Kzz. 131/21 od 9.3.2021.; Kzz. 1208/20 od 28.10.2020.; Kzz. 1089/20 od 1.10.2020.; Kzz. 416/20 od 3.6.2020.; Kzz. 98/2020 od 12.2.2020.; Kzz. 85/2020 od 4.2.2020.; Kzz. 961/2019 od 2.10.2019.; Kzz. 586/19 od

20.6.2019.; Kzz. 618/19 od 20.6.2019.; Kzz. 522/19 od 28.5.2019.; Kzz. 318/19 od 10.4.2019.; Kzz. 275/19 od 21.3.2019.; Kzz. 1482/18 od 29.1.2019.; Kzz. 709/18 od 5.7.2018.; Kzz. 499/18 od 9.5.2018.; Kzz. 1401/17 od 25.1.2018.; Kzz. 814/17 od 6.9.2017.; Kzz. 373/17 od 11.5.2017.; Kzz. 1498/16 od 18.1.2017.; Kzz. 220/16 od 26.4.2016.; Kzz. 1118/15 od 22.12.2015.) Tako i OS NS Kv. 2156/20 od 23.11.2021.; OS NS Kv. 1660/21 od 2.11.2021.; OS NS Kv. 1417/21 od 22.9.2021.; OS NS Kv. 873/21 od 19.11.2021.; OS NS Kv. 1302/21 od 9.11.2021.; OS NS Kv. 1979/21 od 2.11.2021.; OS NS Kv. 270/21 od 26.10.2021.; OS NS Kv. 1113/21 od 2.12.2021.; OS NS Kv. 1852/21 od 8.12.2021.; OS NS Kv. 174/21 od 15.9.2021.; OS NS Kv. 902/21 od 8.12.2021.; OS NS Kv. 1069/21 od 9.12.2021.; OS NS Kv. 2216/21 od 26.1.2022.; OS NS Kv. 2075/21 od 12.4.2021.; OS NS Kv. 2033/20 od 19.4.2021., OS NS Kv. 1844/20 od 12.4.2021.; OS NS Kv. 59/21 od 22.6.2021.; OS NS Kv. 2157/20 od 22.6.2021.; OS NS Kv. 2155/20 od 25.3.2021.; OS NS Kv. 118/21 od 22.6.2021.; OS NS Kv. 2035/21 od 21.2.2022.; OS NS Kv. 2036/21 od 26.1.2022.; OS NS Kv. 1035/21 od 9.12.2021.; OS NS Kv. 2216/21 od 26.1.2022.

- Branilac ima pravo na nagradu za sastav žalbe na rešenje OJT o troškovima, zatim na žalbu na rešenje o troškovima doneto nakon što je VKS usvojio ZZ RJT (i ukinuo rešenja OJT NS i OS NS) te vratio na ponovno odlučivanje OJT, kao i na nagradu za „sastav predloga za ulaganje zahteva za zaštitu zakonitosti koji je osumnjičeni preko branioca podneo RJT.“ (OS NS Kv. 1688/2020 od 12.5.2021.)

4.2.3. Nagrada za razmatranje spisa i zahtev za razmatranje spisa

4.2.3.1. Ima pravo

- Branilac ima pravo na troškove za razmatranje spisa učinjeno nakon donošenja rešenja o odbacivanju krivične prijave. VKS ukazuje da je JT odbacio prijavu o čemu nije obavestio ni branioca ni okrivljenog te je to uslovalo podnošenje molbe za uvid u spis „pa je stoga pregledanje i razmatranje spisa predmeta od strane branioca okrivljenog, a nakon odbačaja krivične prijave, izvršeno u interesu okrivljenog i u cilju ostvarivanja prava okrivljenog da bude informisan o toku krivičnog postupka koji se vodi protiv njega“. (Kzz. 992/19 od 1.10.2019. i Sentenca iz te presude utvrđena na sednici KO VKS 22.6.2020.; Kzz. 1224/17 od 7.12.2017.)
- Branilac ima pravo na nagradu („ostali podnesci“) za sastav molbe za uvid u spis. (Kzz. 376/17 od 9.5.2017.) Vidi Kzz. 248/2018 od 21.2.2018.²⁹
- Branilac ima pravo na nagradu za razmatranje spisa. (Kzz. 709/18 od 5.7.2018.; Kzz. 1543/16 od 26.1.2017.; Kzz. 913/15 od 20.10.2015.)
- Sud je povredio zakon kad odbije zahtev za naknadu troškova branioca na ime uvida u spis uz obrazloženje da mu je već priznato jedno razmatranje spisa, i da pravo na nagradu za razmatranje posle ukidanja prvostepene

presude ima samo u slučaju ako su nakon ukidanja podneti novi dokazi i dokumentacija, koji ranije nisu postojali u spisu, a koji nisu dostavljeni strankama u postupku. (Kzz. 1498/16 od 18.1.2017.)

4.2.3.2. Nema pravo

- Branilac nema pravo na nagradu za razmatranje spisa preduzeto nakon pravnosnažnosti presude. (Kzz. 750/21 od 31.8.2021.)
- Branilac nema pravo na nagradu za „razgledanje spisa predmeta u PU u Novom Sadu“. (OS NS Kv. 873/21 od 19.11.2021.)
- Ako u pisarnici i/ili spisu nema dokaza da je branilac razmatrao spis, nema pravo na troškove za tu radnju. (Rešenje Okružnog suda u Beogradu Kž. 3234/05 od 16.12.2005. i rešenje Prvog opštinskog suda u Beogradu K. 655/05 od 16.9.2005.)³⁰

4.2.4. Obrazloženi podnesak

- Izjašnjenje na nalaz i mišljenje veštaka ekonomsko – finansijske struke je obrazloženi podnesak. (Kzz. 645/20 od 10.9.2020.) Vidi i Kzz. 39/20 od 28.1.2020.
- Nove činjenice koje govore u prilog odbrani (Kzz. 226/19 od 21.3.2019.); novi dokazi i predlog njihovog izvođenja, predlog izdvajanja dokaza (Kzz. 1498/16 od 18.1.2017.) Vidi (Kzz. 1242/2017 od 6.12.2017.; Kzz. 766/2017 od 5.9.2017.³¹); O predlogu za izdavanje dokaza koji sud usvoji (Kzz. 163/2018 od 28.2.2018.³²). Ukazivanje da se ne radi (i zašto) o krivičnom delu nego o prekršaju. (Kzz. 628/18 od 6.6.2018.)
- Ne može odbiti troškove za sastav predloga za izdavanje dokaza uz obrazloženje da je to mogao predložiti na glavnom pretresu. (Kzz. 219/15 od 12.3.2015.)
- Branilac ima pravo na nagradu za obrazloženi podnesak u kom ističe prigovor relativne zastarelosti krivičnog gonjenja. Branilac je istakla prigovor prvo usmeno na zapisnik u JT za vreme saslušanja ali JT nije odučivao po tom prigovoru, a nakon toga je i podnela pismeno u kom to ukazuje. (Kzz. 1224/17 od 7.12.2017.)
- Odgovor na privatnu tužbu je obrazloženi podnesak. (Kzz. 914/17 od 28.9.2017.)
- Izjašnjenje braanioca o preciziranoj optužnici je obrazloženi podnesak. (Kzz. 457/16 od 26.4.2016.)
- „Podnesci okrivljenog kojima se traži odlaganje glavnog pretresa ne smatraju se obrazloženim podnescima, pa za takve podneske okrivljenom ne pripada naknada troškova krivičnog postupka (ASB Kž. 3162/12 od 11.9.2012.).“³³

30 I. Simić, A. Trešnjev /2006/: *Zbirka sudskih odluka iz krivičnopravne materije – sedma knjiga*, p. 280.

31 Bilten VKS 2/18, 26.

32 Bilten 2/18, 28.

33 G. P. Ilić *et al. op. cit.*, p. 666.

4.2.5. Ostali podnesci – podnošenje imena svedoka, ispravke podnesaka, molbe za privremeno napuštanje zemlje, molbe za ručak pritvoreniku, podnošenje medicinske dokumentacije, predlog za obustavu postupka, primedbe na rad poreske policije; traženje podataka od Centralnog zatvora o broju obavljenih razgovora sa pritvorenikom

- Branilac nema pravo na nagradu za podnesak kojim po nalogu JT podnosi imena svedoka. Radi se o „tehničkoj radnji“ koja „nema svojstvo podneska u smislu odredaba ZKP“. (Kzz. 704/21 od 6.7.2021.)
- Branilac nema pravo na nagradu za podnesak kojim obaveštava sud da je u podnesku koji je podneo pre 3 dana pogrešno tarifirao svoje radnje u postupku. (Kzz. 552/21 od 25.5.2021.)
- Branilac ima pravo na troškove za „ostale podneske“ 2 molbe (od 21.4.2016. i 3.6.2016.) da se okrivljenom odobri privremeno napuštanje Republike Srbije te je pogrešno sud odbio zahtev za naknadu tih troškova sa obrazloženjem da se radi o „neobrazloženim podnescima koji ne sadrže činjenične navode od značaja za vođenje i tok postupka“. (Kzz. OK 26/18 od 10.9.2018.)
- „Imajući u vidu da je tarifnim brojem 4 stav 2 ...propisano da advokatu pripada 50% nagrade iz tarifnog broja 1 za sastavljanje svih ostalih podnesaka u krivičnom postupku, to VKS nalazi da su okrivljeni imali pravo na naknadu troškova za sastavljanje podnesaka, bez obzira da li su isti obrazloženi ili ne, kao i u odnosu na podneske – dopise koji se odnose na molbe i urgencije za ručak a koji podnesci se odnose na postupanje sa pritvorenicima u smislu člana 218. stav 3. ZKP, a koji podnesci imaju procesnu vrednost i čine troškove krivičnog postupka.“ (Kzz. OK 22/16 od 31.8.2016.)
- Podnesci branioca kojim obaveštava sud o razlozima nepristupanja okrivljenog na glavni pretres i u vezi sa tim podnosi medicinsku dokumentaciju bili su u funkciji odbrane (za suprotno moglo se narediti dovođenje okrivljenog ili neka druga mera obezbeđenja prisustva) te je odbijanjem zahteva odbrane za nagradu za sastav ovih podnesaka pogrešno primenjen tarifni broj 4. st. 2. Tarife o nagradama i naknadama troškova advokata (Kzz. 960/2017 od 9.11.2017.)³⁴
- Podnesak kojim branilac predlaže obustavu krivičnog postupka predstavlja jedan od ostalih podnesaka iz tar. br. 4. st. 2. AT bez obzira što je istog dana podneo i poseban podnesak kojim predlaže ukidanje pritvora (Kzz. 173/2018 od 7.2.2018.)³⁵
- Ne pripadaju braniocu troškovi za sastav podnesaka u kojima iznosi primedbe na rad inspektora poreske policije koji je (rad) prethodio podnošenju krivične prijave pri čemu je krivična prijava odbačena. (OS NS Kv. 1710/21 od 8.2.2022.)

³⁴ Bilten VKS 2/18, 25.

³⁵ Bilten VKS 2/18, 26 – 27.

- Ima pravo na troškove za podnesak Centralnom zatvoru u kom traži podatak o broju obavljenih razgovora branioca po službenoj dužnosti pritvorniku. (Kzz. 1118/15 od 22.12.2015.; u spisu bio podatak CZ samo o broju razgovora dok se predmet vodio pod drugim K brojem).

4.2.6. Putni troškovi i odsustvo iz kancelarije

- Branilac ima pravo na naknadu troškova za prevoz sopstvenim automobilom kad obavlja poslove izvan sedišta kancelarije u visini od 30% od cene najkvalitetnijeg benzina po pređenom kilometru. (56/22 od 9.2.2022; Kzz. 994/21 od 20.10.2021.; Kzz. 376/21 od 7.4.2021.; Kzz. 1120/20 od 20.10.2020.; Kzz. 1123/20 od 7.10.2020.; Kzz. 965/20 od 7.10.2020.; Kzz. 645/20 od 10.9.2020.; Kzz. 695/19 od 4.7.2019.; Kzz. 318/19 od 10.4.2019.; Kzz. 478/16 od 10.5.2016.; Kzz. 333/16 od 14.4.2016.; Kzz. 827/15 od 22.9.2015.; Kzz. 611/15 od 9.9.2015.; Kzz. 519/15 od 30.6.2015.; Kzz. 241/15 od 18.3.2015.; Kzz. 219/15 od 12.3.2015.). Vidi i Kzz. 733/2017 od 5.9.2017.; Kzz. 65/2018 od 31.1.2018. Kzz. 434/2018 od 12.4.2018.³⁶
- Nijednom odredbom Tarife nije propisana obaveza podnošenja dokaza o ceni goriva i računi na ime podnosioca zahteva već je čl. 32. Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima predviđeno da je jedan od dokaza kojim se pravdaju učinjeni izdaci i troškovnik, te sud nije mogao zbog toga odbiti zahtev za naknadu ovih troškova (Kzz. 988/2018 od 14.11.2018. i Kzz. 536/2019 od 29.5.2019.;). Vidi i Kzz. 1508/2018 od 23.1.2019.; Kzz. 1195/2018 od 20.12.2018.; Kzz. 1516/2018 od 24.1.2019.³⁷
- Branilac nije dužan podnositi dokaze o vrsti prevoza koji je koristio za rad izvan sedišta kancelarije. (Kzz. 1000/19 od 8.10.2019., tako i Kzz. 536/19 od 29.5.2019. (nije dužan podnositi dokaze da je dolazio sopstvenim vozilom niti račune za gorivo); Kzz. 988/18 od 14.11.2018.; Kzz. 1468/16 od 19.1.2017.; Kzz. 333/16 od 14.4.2016.; Kzz. 1098/15 od 23.12.2015.; Kzz. 936/15 od 17.11.2015.; Kzz. 602/15 od 24.9.2015.; Kzz. 140/15 od 12.2.2015. („fiskalni račun za kupovinu benzina ili kupovinu autobuske ili taksi karte“)
- Na putne troškove branioca ne primenjuje se Pravilnik o naknadi troškova u sudskim postupcima već Tarifa o nagradama i naknadama za rad advokata. (Kzz. 802/20 od 8.9.2020.; Kzz. 1005/19 od 16.10.2019.; Kzz. 318/19 od 10.4.2019.; Kzz. 259/19 od 20.3.2019.) Vidi i Kzz. 1120/2018 od 16.10.2018., Kzz. 259/2019 od 20.3.2019.³⁸
- Branilac nema pravo na troškove plaćanja putarine zbog upotrebe autoputa. (Kzz. 909/18 od 5.9.2018.)
- Sud je pogrešno zaključio da troškovi na ime prevoza ne predstavljaju neophodne i nužne izdatke branioca i iz tih razloga je odbio zahtev za nakna-

36 Bilten VKS 2/18, 23.

37 Bilten VKS 2/19, 23.

38 Bilten VKS 2/19, 23.

du tih troškova. VKS ukazuje da su troškovi prevoza nužni izdaci branioca. (Kzz. 936/14 od 5.11.2014.)

- Sud pogrešno utvrđuje da su troškovi prevoza branioca „obuhvaćeni visinom naknade za rad“. (Kzz. 185/10 od 10.11.2010.) Slično i Kzz. 706/15 od 21.9.2015.
- Neprihvatljivo je odbiti zahtev za putne troškove branioca uz obrazloženje da „nije bilo neophodno da angažuje branioca iz drugog grada, već je imao mogućnost da angažuje branioca iz sedišta suda, te da se radi o troškovima kojima je sam doprineo i sam morao da ih snosi“. (Kzz. 146/10 od 23.6.2010.; vidi i Kzz. 1098/15 od 23.12.2015.; Kzz. 925/15 od 26.11.2015.; Kzz. 611/15 od 9.9.2015.; Kzz. 241/15 od 18.3.2015.; Kzz. 219/15 od 12.3.2015.; Kzz. 478/16 od 10.5.2016.)
- Branilac ima pravo na naknadu za odsustvovanje iz kancelarije kad radnju obavlja izvan mesta sedišta kancelarije u visini od 50 poena za svaki zapolčeti sat a najviše 10 sati dnevno. (Kzz. 994/21 od 20.10.2021.; Kzz. 1120/20 od 20.10.2020.; Kzz. 1123/20 od 7.10.2020.; Kzz. 965/20 od 7.10.2020.; Kzz. 645/20 od 10.9.2020.; Kzz. 931/19 od 3.10.2019.; Kzz. 709/18 od 5.7.2018.; Kzz. 913/15 od 20.10.2015.; Kzz. 611/15 od 9.9.2015.; Kzz. 519/15 od 30.6.2015.; Kzz. 478/16 od 10.5.2016.) Kzz. 140/15 od 12.2.2015. (ne može se navesti „a troškovi za odsustvo branioca iz kancelarije u vreme kada je prisustvovao održanim pretresima ili pristupao sudu, po oceni drugostepenog suda, su nespojivi sa već dosuđenim troškovima za prisustvo branioca pred sudom“).
- Branilac nema pravo na naknadu za odustvovanje iz kancelarije ako se radnja preduzima u mestu sedišta kancelarije. (OS NS Kv. 174/21 od 15.9.2021.; OS NS Kv. 1069/21 od 9.12.2021.; OS NS Kv. 2033/20 od 19.4.2021.)

4.2.7. Više dokaznih radnji u jednom danu

4.2.7.1. Nema pravo na odvojene nagrade

- Ispitivanje više svedoka u jednom danu smatra se jednom radnjom u smislu prava na naknadu troškova odbrane. (Kzz. 365/2021 od 8.4.2021.; Kzz. 413/2021 od 20.4.2021.; Kzz. 85/2020 od 4.2.2020.; Kzz. 270/16 od 24.3.2016.; vidi i Sentencu utvrđenu na sednici KO VKS 16.6.2014. („Ispitivanje više svedoka preduzeto u toku jednog radnog dana u kontinuitetu predstavlja jednu procesnu radnju, nezavisno od broja ispitanih lica i zapisnika u kojima su zabeleženi njihovi iskazi.“); OS NS Kv. 191/21 od 29.6.2021. („pri čemu je sačinjavanje zasebnih ili zbirnih – jedinstvenih zapisnika pitanje tehničke a ne suštinske prirode“). Tako i OS NS Kv. 1069/21 od 9.12.2021.; OS NS Kv. 2216/21 od 26.1.2022.; OS NS Kv. 2036/21 od 26.1.2022.; OS NS Kv. 2216/21 od 26.1.2022.
- Branilac nema pravo na troškove za dve odvojene radnje povodom saslušanja okrivljenog o delu kod istražnog sudije koje je trajalo od 15,06 do 16,25

časova i saslušanja okrivljenog o razlozima za pritvor kod istog istražnog sudije koje je započelo u 16,34 časova. Ukazuje se da se radi o „procesnim radnjama koje se mogu preduzeti isključivo u kontinuitetu i predstavljaju zakoniti i prirodan sled procesnih radnji“. Smatra se „jednom procesnom radnjom preduzetom u kontinuitetu“. (Kzz. OK 22/20 od 30.9.2020.)

4.2.7.2. Ima pravo na odvojene nagrade

- Branilac ima pravo na odvojene troškove za pristup saslušanju okrivljenog u JT a zatim saslušanju okrivljenog o razlozima za određivanje pritvora; ne radi se o jedinstvenoj procesnoj radnji. (Kzz. 574/19 od 5.9.2019.)
- Kad je saslušan okrivljeni a zatim ispitan svedok, braniocu pripada nagrada za svaku od ovih radnji pojedinačno. (OS NS Kv. 1979/21 od 2.11.2021.; OS NS Kv. 902/21 od 8.12.2021.; OS NS Kv. 2036/21 od 26.1.2022.; OS NS Kv. 2216/21 od 26.1.2022.)

4.2.8. Preuzimanje rešenja o zadržavanju

- Branilac nema pravo na nagradu za prijem rešenja o zadržavanju. (OS NS Kv. 2156/20 od 23.11.2021.; OS NS Kv. 873/21 od 19.11.2021.; OS NS Kv. 1113/21 od 2.12.2021.; OS NS Kv. 1174/21 od 30.11.2021.; OS NS Kv. 1069/21 od 9.12.2021.; OS NS Kv. 59/21 od 22.6.2021.; OS NS Kv. 2155/20 od 25.3.2021.)
- OS NS posredno ukazuje da je OJT NS pogrešno dosudilo braniocu troškove na ime prijema rešenja o zadržavanju ali da ne može izlaziti iz okvira žalbe. (OS NS Kv. 2216/21 od 26.1.2022.)

4.2.9. Nagrada za razgovor sa okrivljenim lišenim slobode

- Branilac nema pravo na nagradu za poverljiv razgovor sa okrivljenim koji nije lišen slobode. (Kzz. 614/21 od 8.6.2021.; Kzz. 617/21 od 2.9.2021.)
- Branilac ima pravo na nagradu za obavljen poverljiv razgovor sa osumnjičenim pre saslušanja osumnjičenog u policiji, samo u situaciji ako se radi o saslušanju uhapšenog u smislu člana 69. st. 1. tač 2. ZKP. (Stavovi KO VKS oko kojih nije postignuta saglasnost predstavnika AS za 2019. godinu)
- Branilac ima pravo na nagradu za obavljen poverljiv razgovor sa okrivljenim pred saslušanje u OJT. (OS NS Kv. 118/21 od 22.6.2021.; OS NS Kv. 1079/21 od 9.11.2021.) U ovim odlukama se ne navodi da li je okrivljeni lišen slobode a ovo je odlučno s obzirom da pravo na nagradu postoji ako je u pitanju razgovor sa licem lišenim slobode. Branilac ima pravo na poverljiv razgovor sa okrivljenim lišenim slobode pre saslušanja u JT. (OS NS Kv. 60/21 od 27.4.2021., OS NS Kv. 1035/21 od 9.12.2021.)
- Braniocu ne pripada nagrada za obavljanje poverljivog razgovora sa okrivljenim u policiji prilikom preuzimanja rešenja o zadržavanju. OS NS Kv. 2036/21 od 26.1.2022. („pravo na poverljiv razgovor sa uhapšenim branilac ima pre njegovog saslušanja (koji razgovor je u konkretnom slučaju i

obavljen i za koji je braniocu priznata nagrada), a ne prilikom preuzimanja rešenja o zadržavanju“. Vidi i OS NS Kv. 1302/21 od 9.11.2021.; OS NS Kv. 2157/20 od 25.3.2021.

- Branilac ima pravo na nagradu za poverljiv razgovora sa okrivljenim u pritvoru i kad je razgovor obavio advokatski pripravnik pri čemu je branilac uz žalbu priložio kopiju stalne dozvole za posetu pritvoreniku i advokatsku legitimaciju (delo iz čl. 194. st. 1. KZ). (OS NS Kv. 1302/21 od 9.11.2021.)
- Branilac nema pravo na nagradu za poverljiv razgovor „pred sudijom za prethodni postupak s obzirom da poverljiv razgovor nije konstatovan na zapisniku o saslušanju okrivljenog“. (OS NS Kv. 2033/20 od 19.4.2021.)
- Odbacuje se zahtev za zaštitu zakonitosti branioca po službenoj dužnosti protiv odluke da mu se ne isplate troškovi za poverljiv razgovor sa okrivljenim koji je bio pritvoru jer branilac može podneti ovaj vanredni pravni lek samo u korist okrivljenog. (Kzz. 175/19 od 6.3.2019.)

4.2.10. Prisustvo objavi presude

- Branilac ima pravo na troškove po tarifnom br. 2. AT³⁹ za prisustvo objavi presude. (Kzz. 1498/16 od 18.1.2017.) (I sentenca iz Kzz. 272/2017 od 11.4.2017. utvrđena na sednici KO VKS 21.9.2017. a verifikovana na sednici KO VKS 12.2.2018.). Javno čitanje izreke presude predstavlja deo glavnog pretresa odnosno deo krivičnog postupka o kome sud sačinjava poseban zapisnik kojom prilikom se okrivljeni između ostalog obaveštava i o svojim pravima – pravu na žalbu i pravu na odgovor na žalbu (čl. 426. st. 1.) te se i troškovi koje je okrivljeni imao angažovanjem branioca radi prisustvovanja javnom čitanju izreke presude moraju smatrati troškovima krivičnog postupka u smislu čl. 263. – 265. ZKP (Kzz. 272/2017 od 11.4.2017.) Neki delovi mišljenja izraženog u ovoj presudi nisu tačni – name, netačno je da je „javno čitanje izreke presude deo glavnog pretresa“⁴⁰.

4.2.11. Ostala prisustva branioca

- Branilac ima pravo na troškove za pristup ročištu za medijaciju⁴¹ po tar. br. 2. st. 2. AT (čl. 505. st. 1. ZKP) (Kzz. 56/22 od 9.2.2022.)
- Branilac ima pravo i na troškove nastale pred JT a ne samo pred sudom kad je okrivljeni oslobođen od optužbe jer su u pitanju troškovi nastali povodom vođenja krivičnog postupka. (Kzz. 1414/19 od 23.1.2020.; Kzz. 1203/19 od 21.11.2019.; Kzz. 1204/19 od 21.11.2019.)

39 „Odbrana okrivljenog u pretkrivičnom – predistražnom i istražnom postupku“.

40 U čl. 415. ZKP („Završetak glavnog pretresa“) u st. 1. piše: „Ako veće posle završnih reči ne odluči da nastavi dokazni postupak, predsednik veća objaviće da je glavni pretres završen“, a u st. 2. piše: „Posle objavljivanja da je glavni pretres završen, veće se povući na većanje i glasanje radi donošenja odluke.“; a u st. 3. piše: „Ako u toku većanja i glasanja veće odluči da se glavni pretres ponovo otvori...“

41 Ročište radi upoznavanja sa mogućnošću upućivanja na postupak medijacije (postupanje po privatnoj tužbi).

- Branilac ima pravo na naknadu troškova za prisustvo sednici apelacionog suda za odlučivanje o žalbi na presudu te ne može sud odbiti te troškove uz obrazloženje da prisustvo toj sednici nije obavezno i da se zato ne radi o nužnim troškovima. (Kzz. 49/11 od 29.6.2011.)
- Ako je sud postavio branioca po službenoj dužnosti koji je bio prisutan na 21 održanom i 1 neodržanom glavnom pretresu a na tim pretresima je bio prisutan i izabrani branilac, i sud isplati branioca po službenoj dužnosti, a ne dosudi troškove okrivljenom za izabranog branioca, nije povređen zakon. (Kzz. OK 29/18 od 24.12.2018.)
- Branilac nema pravo na nagradu za prisustvo prilikom davanja izjave građanina na belešku u policiji. (OS NS Kv. 740/20 od 22.9.2020.)

4.2.12. Posete pritvoru

- Branilac ima pravo na troškove za posete okrivljenom u pritvoru iako mu je pritvor određen u drugom postupku „i to nezavisno da li je u konkretnom krivičnom predmetu okrivljeni lišen slobode ili se nalazi u pritvoru, obzirom da je to jedini način da branilac komunicira sa okrivljenim i da mu pruži adekvatnu odbranu“. (Kzz. 1215/21 od 10.11.2021.)
- U pogledu troškova branioca za posete okrivljenom u pritvoru – sud će u svakom konkretnom slučaju, imajući u vidu složenost predmeta, broj krivičnih dela, brojnost dokaza i dr., ceniti nužnost i neophodnost svake posete te tako da li i u kom obimu troškovi vezani za te posete spadaju u nužne troškove. (Odgovori KO VKS na sporna pravna pitanja nižestepenih sudova sa sednice 24.11.2014.)
- Koje posete pritvoru su bile opravdane i za koje će se isplatiti troškove je činjenično pitanje te se VKS njim ne bavi. (Kzz. 929/14 od 26.3.2015.)

4.2.13. Nagrada za pojedine žalbe i odgovore na žalbu i par crtica o zahtevu za zaštitu zakonitosti

4.2.13.1. Žalba na rešenje o zadržavanju

- Braniocu pripada nagrada za sastav žalbe na rešenje o zadržavanju i to na teret JT. (OS NS Kv. 2157/20 od 25.3.2021.; OS NS Kv. 2155/20 od 25.3.2021.; OS NS Kv. 1035/21 od 9.12.2021.)

4.2.13.2. Odgovor na žalbu

- Branilac ima pravo na troškove za sastav odgovora na žalbu. (Kzz. 1327/19 od 10.12.2019.; Kzz. 913/15 od 20.10.2015.)
- Pogrešno sud odbija zahtev branioca za naknadu troškova na ime odgovora na žalbu uz obrazloženje da „ne predstavljaju nužne izdatke branioca jer nema zakonske obaveze podnošenja odgovora na žalbu“. (Kzz. 53/11 od 31.8.2011.)
- Branilac ima pravo na nagradu za sastav odgovora na žalbu punomoćnika privatnih tužilaca. (Kzz. 1105/21 od 12.10.2021.)

- Sastav odgovora na žalbu koju je podneo punomoćnik oštećenog je podnesak u funkciji odbrane i okrivljeni ima pravo na naknadu tog troška na ime nagrade za svog branioca bez obzira što je braniocu kao stručnom licu bilo poznato da je žalba oštećenog nedozvoljena (Kzz. 1259/2017 od 12.2.2018.)⁴²

4.2.13.3. Uopšte o troškovima za sastav žalbe

- Braniocu pripada nagrada na ime sastava žalbe jer to nije isključeno nijednom odredbom ZKP ili AT osim ako sud utvrdi da se radi o zloupotrebi u postupanju branioca u vezi podnete žalbe u skladu s čim će se sud i odrediti i dati razloge obrazlažući svoju odluku. (Stavovi VKS sa sednice 26.10.2020. u vezi spornih pitanja sa zajedničke sednice predstavnika KO apelacionih sudova 29.6.2020.)
- Branilac ima pravo na troškove za sastav žalbe na rešenje o sprovođenju istrage i kad je ta žalba odbijena. (Kzz. 146/10 od 23.6.2010.)
- Branilac ima pravo na troškove za sastav žalbe na osuđujuću presudu, koja žalba je usvojena, predmet vraćen na ponovni postupak, i zatim doneta oslobađajuća presuda koja je postala pravnosnažna. (Kzz. 31/11 od 20.4.2011.)

4.2.13.4. Par crtica o troškovima i zahtevu za zaštitu zakonitosti

- Kad branilac po službenoj dužnosti podnese zahtev za zaštitu zakonitosti jer mu nije dosuđen iznos troškova koji je tražio, tada nije podneo zahtev u korist okrivljenog već u svoje ime i za svoj račun i takav zahtev se odbacuje kao nedozvoljen. (Kzz. 754/21 od 2.9.2021.; Kzz. 779/16 od 6.7.2016.)
- Braniocu po službenoj dužnosti je pravnosnažnošću presude prestalo svojstvo branioca i ne može nakon toga podneti zahtev za ZZ (odbacuje se). (Kzz. 402/16 od 19.4.2016.; Kzz. 482/16 od 26.4.2016.; Kzz. 1088/15 od 17.12.2015.; Kzz. 767/15 od 10.9.2015.; Kzz. 671/16 od 7.6.2015.; Kzz. 375/15 od 21.4.2015.)
- Branilac po službenoj dužnosti razrešen, okrivljeni angažuje izabranog branioca na gl. pretresu, i onda ovaj po službenoj podnese ZZ protiv rešenja o troškovima; odbacuje se. (Kzz. 702/16 od 8.6.2016., vidi i Kzz. 922/16 od 28.9.2016.)
- Ako odbrana nije podnela redovni pravni lek, odbacuje se zahtev za ZZ. (Kzz. 376/15 od 21.4.2015.)
- Dozvoljen je zahtev za zaštitu zakonitosti protiv naredbe kojom je JT odlučio o zahtevu branioca za naknadu troškova.⁴³ (Kzz. 456/21 od 29.4.2021.; Kzz. 1120/20 od 20.10.2020.; Kzz. 1123/20 od 7.10.2020.; Kzz. 965/20 od 7.10.2020.; Kzz. 645/20 od 10.9.2020.)

⁴² Bilten VKS 2/18, 28.

⁴³ Ovo je istaknuto zbog raširene zablude da nije dozvoljen zahtev za zaštitu zakonitosti protiv naredbe.

- Kada branilac navede da je sud dosudio troškove u „preniskom iznosu“ pogrešno tumačeći odredbe AT tada pobija činjenično stanje i ZZ se odbacuje. (Kzz. 761/15 od 8.9.2015.)

4.2.14. *Traženja branioca za prekršajni postupak kad se ustupi tužilaštvu, postupke za mere bezbednosti i oduzimanje imovinske koristi*

- Branilac nema pravo na nagradu za troškove nastale u prekršajnom postupku kad je povodom istog događaja prekršajni sud ustupio na nadležnost predmet JT. (Kzz. 897/21 od 14.9.2021.)
- Branilac ima pravo na troškove za postupak obustave mere bezbednosti obaveznog lečenja narkomana te sud ne može odbiti zahtev za naknadu tih troškova iz razloga što se ne radi o krivičnom postupku. (Kzz. 1305/20 od 2.12.2020.)
- Branilac ima pravo na troškove postupka u slučaju kad je JT podneo predlog za izricanje mere bezbednosti oduzimanja predmeta, sud predlog odbacio i to rešenje postalo pravnosnažno. Predlog je podnet nakon što je tužilac odbacio krivičnu prijavu; prvo je usvojen, pa je po žalbi ukinut, a u ponovnom odlučivanju sud je odbacio predlog za meru bezbednosti iz čl. 87. KZ. Branilac je tražio troškove žalbe na prvo rešenje kojim je usvojen predlog tužioca. (Kzz. 962/17 od 3.10.2017.)
- Po nalaženju VKS pravno dejstvo koje rešenje o ukidanju privremenog oduzimanja imovine ima u odnosu na troškove nastale u postupku oduzimanja imovine proistekle iz krivičnog dela može se poistovetiti sa pravnim dejstvom koje obustava krivičnog postupka proizvodi u odnosu na troškove krivičnog postupka. Kako je postupak oduzimanja imovine proistekle iz krivičnog dela okončan ukidanjem privremenog oduzimanja imovine određenog rešenjem OS u Kragujevcu Poi. 2/18 od 18.9.2018. to okrivljeni shodnom primenom člana 265. st. 1. ZKP ima pravo da mu se nadoknade troškovi predmetnog postupka na teret budžetskih sredstava. (Kzz. 943/2019 od 3.10.2019.)

4.2.15. *Ostala traženja branioca – za overe kod javnog beležnika, formiranje predmeta, pravne savete, PDV, posebnu ishranu u pritvorskoj kantini*

- Branilac nema pravo na naknadu troškova za overu punomoćja kod javnog beležnika a koju je preduzeo po traženju JT pre odlučivanja o zahtevu za naknadu troškova jer se ti troškovi ne tiču troškova krivičnog postupka već izvršenja rešenja o troškovima krivičnog postupka. (Kzz. 1052/19 od 24.10.2019.)
- Branilac nema pravo na „materijalne troškove – formiranje predmeta i drugo“. (Kzz. 883/17 od 28.9.2017.)
- Braniocu ne pripada nagrada za „davanje pravnog saveta“. (OS NS Kv. 2075/21 od 12.4.2021.)
- Branilac (po punomoćju) koji je obveznik PDV ima pravo na „troškove na ime PDV od 20%“ za svaku preduzetu radnju. (OS NS Kv. 740/20 od

22.9.2020.; OS NS Kv. 2035/21 od 21.2.2022.) Ovako i pravni stav usvojen na sednici Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda 5.7.2016.; pravno shvatanje Prekršajnog apelacionog suda, Beograd 29.1.2018.

- Neosnovano je traženje odbrane na naknadu troškova „spremanja i dostave hrane i na ime naknade troškova kupovine namirnica i hrane u pritvorskoj kantini“ (posebna ishrana) kad „iz utvrđenog činjeničnog stanja sledi da...nije bila potrebna posebna ishrana...a osim toga...je kao i ostalim pritvorenicima, ishrana bila omogućena u pritvorskoj jedinici u kojoj se nalazio“. (Rev. 1298/19 od 13.12.2019.)

4.2.16. *Branilac bez punomoćja i branilac po službenoj dužnosti koji je trebalo biti razrešen a nije*

- Branilac ima pravo na troškove ne samo dok je branio kao branilac po službenoj dužnosti već i za troškove kad je branio kao izabrani branilac i nepravilno je odbaciti zahtev kao nedozvoljen kad branilac nakon što je doneto rešenje o troškovima koje je imao kao branilac po službenoj dužnosti, podnese i zahtev za naknadu troškova koje je imao kao izabrani branilac u kasnijem toku postupka. (Kzz. 614/2020 od 15.7.2020.)
- Ako nije priložena punomoć u predmetu nebitno je što je advokat faktički bio prisutan. Kad je punomoćnik oštećenog faktički postupao u predmetu ali to nije konstatovano na zapisnicima niti u predmetu postoji punomoć, okrivljeni se ne može obavezati da snosi troškove punomoćnika. (Kzz. 1175/2019 od 12.11.2019.)
- Odbrana po službenoj dužnosti nije prestala trenutkom kad JT izmeni optužni akt na krivično delo za koje nije propisana obavezna odbrana nego donošenjem rešenja kojim se branilac razrešava dužnosti, pa braniocu pripada naknada troškova sve do tog trenutka. (Kzz. 108/2018, 14.2.2018.⁴⁴)
- „Kad je okrivljenom postavljen branilac po službenoj dužnosti iz razloga što je protiv njega određen pritvor i on je pritvoren, momentom pravno-snažnosti rešenja kojim se protiv njega ukida pritvor konstitutivno i na osnovu zakona advokat gubi svojstvo branioca po službenoj dužnosti, iako o tome nije doneto posebno rešenje, i od tog momenta mu za preduzete radnje odbrane okrivljenog u daljem toku krivičnog postupka ne pripada nagrada na teret sredstava suda (OSK Kv. 70/11 od 24.2.2011.).“⁴⁵

4.3. *Naslednici okrivljenog*

- Kćerka pokojnog okrivljenog ima pravo na naknadu troškova postupka. (Kzz. OK 7/21 od 24.6.2021.⁴⁶)
- Naslednici okrivljenog, u konkretnom slučaju zakonski zastupnik okrivljenog njegova sestra, ima pravo da potražuje naknadu troškova krivičnog

44 Bilten VKS 2/18, 27.

45 G. P. Ilić *et al. op. cit.*, p. 669.

46 Bilten VKS 2/2021, 41.

postupka u odnosu na sva plaćanja koja je okrivljeni izvršio tokom postupka jer bi ta sredstva, da nije bilo krivičnog postupka, ušla u ostavinsku masu i bila predmet nasleđivanja. (Kzz. 719/20 od 28.10.2020.; Rev. 4594/19 od 24.9.2020.; Kzz. 1165/16 od 19.10.2016.)

- Punomoćnik zakonskog naslednika pokojnog okrivljenog nema pravo podneti zahtev za zaštitu zakonitosti. (Kzz. 719/20 od 28.10.2020.)
- Sud konstatuje da su zakonski naslednici pokojnog okrivljenog, „prema stavu Vrhovnog kasacionog suda i usaglašenim stavovima apelacionih sudova iz septembra meseca 2016. godine ovlašćeni da zahtevaju troškove krivičnog postupka (o čemu se VKS i izjasnio u presudi Kzz. 1165/16 od 19.10.2016.)“ ali nisu „u smislu odredaba člana 483. stav 1. ZKP ovlašćena lica za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti, o čemu se VKS izjasnio u rešenjima Kzz. 683/16 od 7.6.2016. i Kzz. 206/17 od 29.3.2017.“ (Kzz. RZ 3/17 od 11.10.2017., vidi i Pregled usaglašenih stavova svih AS i VKS 30.9.2016.)
- „Troškovi terete zaostavštinu ako osuđeno lice umre posle pravnosnžanosti presude, a ako osuđeno lice umre pre no što je presuda stekla pravnu snagu, ne mogu pasti na teret zaostavštine osuđenog.“⁴⁷

4.4. Punomoćnik oštećenog

- Ako se obustavi istraga, izabranom punomoćniku mlt. oštećene ne sleduju troškovi postupka jer u čl. 154. st. 2. ZOMUKD⁴⁸ piše da troškovi punomoćnika mlt. oštećenog padaju na teret budžetskih sredstava suda samo ako je postavljen po službenoj dužnosti. (Kzz. 403/2021. od 14.4.2021.)
- Oštećeni ima pravo na troškove punomoćnika po tarifi za teže delo, kad je postupak vođen zbog težeg dela, i kad je okrivljeni (na kraju) osuđen za (neuporedivo) lakše delo – u konkretnom slučaju zbog lake telesne povrede iz čl. 122. st. 2. KZ. (Kzz. 599/20 od 7.7.2020.)
- Punomoćnik oštećenog nema pravo na troškove ako u spisu ne postoji punomoć bez obzira što je konstatovano njegovo prisustvo na svim zapisnicima. (Kzz. 1175/19 od 12.11.2019.)
- Nije povređen zakon time što je sud obavezao okrivljenog da plati troškove punomoćniku oštećenog na ime zastupanja oštećenog jer je oštećena punomoćjem ovlasila punomoćnika da u njeno ime i za njen račun preko svog tekućeg računa prima novčane isplate. (Kzz. 1125/19 od 6.11.2019.)
- Ako se u punomoćju za zastupanje oštećenog navodi i da je punomoćnik ovlašćen naplatiti troškove, nije potrebno posebno punomoćje za naplatu troškova. (Kzz. 1534/16 od 19.1.2017.)
- Sud je povredio zakon kad je obavezao okrivljenog da troškove za zastupanje punomoćnika oštećenog isplati na račun punomoćnika a trebalo je da obaveže da isplati na račun oštećenog. (Kzz. 673/19 od 27.6.2019.)

47 T. Vasiljević, M. Grubač. *op. cit.*, p. 427.

48 „Sl. glasnik RS”, br. 85/05.

- Punomoćnik oštećenog nema pravo na troškove za sastav odgovora na žalbu branioca na rešenje suda i kad sud dostavi punomoćniku žalbu na rešenje radi odgovora jer ne postoji odgovor na žalbu na rešenje već samo na žalbu na presudu. (Kzz. 908/19 od 23.10.2019.)
- Ako je krivična prijava odbačena, punomoćniku oštećenog pripadaju troškovi za zastupanje oštećenog (postupak je okončan rešenjem o odbacivanju krivične prijave). Ovako u Kzz. 784/20 od 29.9.2020.⁴⁹
- Punomoćnik oštećenog ima pravo na troškove krivičnog postupka na teret okrivljenog i kad je doneto rešenje o odbacivanju krivične prijave primenom načela oportuniteta. (Kzz. 1166/17 od 28.11.2017.)
- Punomoćnik oštećenog ima pravo na troškove bez obzira da li je postavljen po službenoj dužnosti ili ga je oštećeni izabrao. (Kzz. 763/19 od 10.9.2019.)
- Punomoćniku oštećenog postavljenom po službenoj dužnosti pripada puna nagrada za zastupanje a ne umanjena za 50% kao u slučaju branioca po službenoj dužnosti. (Kzz. 658/20 od 2.9.2019.; Kzz. 852/2017 od 19.9.2017.; Kzz. 29/13 od 17.4.2013.; Kzz. 199/10 od 28.12.2010.)
- Punomoćnik oštećenog nema pravo podneti zahtev za zaštitu zakonitosti protiv odluke suda o zahtevu za naknadu troškova koji je podneo. (Kzz. 445/18 od 18.4.2018.)
- Punomoćnik oštećenog ima pravo na troškove za prisustvo glavnom pretresu bez obzira da li glavnom pretresu prisustvuje JT. Sud je pogrešno za glavne pretrese na kojima nije prisustvovao JT, dosudio troškove oštećenom kao oštećenom kao tužiocu na koji način je oštećenom dao svojstvo oštećenog kao tužioca koje u tom slučaju nije imao (sledstveno i njegovom punomoćniku kao punomoćniku oštećenog kao tužioca). (Kzz. 23/11 od 6.4.2011.)
- „Oštećeni se ne može žaliti na troškove postupka u delu koji se odnosi na odmereni paušalni iznos „jer se taj iznos dosuđuje i naplaćuje u korist zajednice, a ne u korist oštećenog (Okružni sud u Zagrebu Kž. 438/73)“.⁵⁰
- Kad sud ne odluči o zahtevu za naknadu troškova punomoćnika jednog dela oštećenih a odluči o zahtevu punomoćnika drugih oštećenih, okrivljenog oglasi krivim, povredio je zakon u korist okrivljenog te VKS samo utvrđuje povredu. (Kzz. 180/10 od 27.10.2010.)

4.5. Privatni tužilac

- Privatni tužilac ima pravo na troškove za sastav odgovora na tužbu. (Kzz. 1058/20 od 1.10.2020.)

(Nastaviće se)

49 Navode da je OJT u Somboru kao organ postupka bio obavezan da angažovanom punomoćniku naknadi troškove krivičnog postupka „koji je okončan na nivou javnog tužilaštva bez da je prelazio na nivo sudskog postupka, jer nagrada i nužni izdaci punomoćnika oštećenog predstavljaju troškove krivičnog postupka u smislu čl. 261. st. 2. tač. 7. ZKP koji se u smislu člana 261. st. 4. isplaćuju iz sredstava organa postupka”

50 T. Vasiljević, M. Grubač. *op. cit.*, p. 433.